

Gäst | Försvarsförmåga

Ukrainas läxa för Sverige och Finland

Varje meter av Natomark kommer att försvaras. Så uttrycker sig Natos generalsekreterare Jens Stoltenberg. Varje tum av Natomark ska försvaras, proklamerade president Biden i sitt State of the union-tal.

Det låter som en stark försäkran. Men satsens omvändning är att inte en meter av mark utanför Nato kan räkna med försvar från den västliga militäralliansen. Där befinner sig Ukraina – liksom Sverige och Finland.

De senaste åren har Sverige, och Finland, haft en rad samövningar med Nato och i stor utsträckning anpassat kommunikationssystem etcetera till Nato-standard. Det har nog bidragit till en föreställning om att vi kan både äta kakan och ha den kvar.

Med andra ord – tala i termer av den gamla alliansfriheten, men ändå räkna med Natos och USA:s stöd i en verklig krissituation.

Detta visar sig nu vara en illusion. Motviljan mot att sända amerikanska marktrupper in i strid i Europa är stor i amerikansk folkopinion. ”America First” lever som uppfattning även bortom Trump. Det torde vara helt orealistiskt i dag att USA skulle rycka ut för att militärt stå sida vid sida med länder utanför Nato, enbart i namn av ”försvar för demokratin”. Endast bestämda åtaganden i fördrag, som Natos paragraf 5 om ”en för alla, alla för en”, går att åberopa i en verklig kris. EU är militärt inte att räkna med.

Finlands president Sauli Niinistö var inne på detta i en intervju för CNN. Läget är på ett sätt värre än under kalla kriget, sade Niinistö, för då fanns det åtminstone avtal mellan öst och väst. ”Nu finns ingenting.” Detta gäller i synnerlig grad för Sverige och Finland. På 1950- och 1960-talen hade Sverige

informella garantier från USA, som förstod vårt geopolitiska läge och vår hänsyn till Finland samt uppskattade det starka svenska försvaret.

Nu finns inga sådana garantier, känsligheten för opinionen har växt i amerikansk politik och Sverige har inte i sin försvarspolitik visat verklig vilja att försvara sig mot ett aggressivt Ryssland, trots de påtagliga varningarna från Georgien 2008 och Krim 2014.

Vi borde förstås ha gått med i Nato i början på 1990-talet, då det hade varit lätt i förhållande till Ryssland. Men den politiska handlingslogiken är sällan ansvarsfull långsiktigt. När det var lätt att gå med i Nato, fanns ingen farokänsla. När farokänslan kommit, är det inte längre lätt.

Hans Bergström

Tidigare chefredaktör för Dagens Nyheter. Läs fler av hans texter på SvD.se/av/hans-bergstrom

